

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU'NUN 15/1-a MADDESİNE GÖRE DİPLOMATİK İSTİSNA

Tuncay ŞEKER*

3 065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 15/1-a maddesiyle hüküm altına alınan diplomatik istisna uygulaması ve buna ilişkin usul ve esaslar 07 Şubat 1997 tarih ve 22901 nolu Resmi Gazete'de yayımlanan 60 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinde açıklanmıştır.

1. Diplomatik İstisna Kapsamında Satış Yapabilecek Satıcılar

Gerçek usulde vergilendirilen KDV mükelleflerinin tamamı istisna kapsamında satış yapabileceklerdir. 60 seri nolu KDV genel tebliğinde gerçek usulde vergilendirilen KDV mükelleflerinin diplomatik istisna kapsamında satış yapabilmeleri için, 1 Temmuz 1997 tarihinden itibaren vergi dairelerinden izin almış olmaları gerektiği açıklanmıştı. Ancak karşılıklılık ilkesi gözönüne alınarak, diplomatik istisna kapsamında satış yapabilecek satıcılar için izin belgesi alınması şartı 15 Nisan 1998 tarih ve 23314 nolu Resmi Gazete'de yayımlanan 67 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğine göre kaldırılmıştır.

2. Diplomatik İstisnadan Yararlanacak Alıcılar

- Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ile bunların diplomatik statüye haiz bulunan diplomatik misyon şefleri, diplomasi memurları, konsolosluklarda görevli misyon şefleri ve memurları
- Karşılıklı olmak kaydıyla servis pasaportu hamili olan ve Dışişleri Bakanlığı'nca 2. sınıf kimlik kartı verilen teknik ve idari personel
- Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar.

3. Diplomatik İstisna Uygulanacak Ülkeler ile Mal ve Hizmetler

Kapsama girecek ülkeler ile istisna kapsamına girecek mal ve hizmetleri belirlemeye Dışişleri ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir. Ayrıca tem-

(*) Bağımsız Denetçi

silciliklere, istisnadan faydalanacakları mal ve hizmetleri gösteren bir belge verilecektir ve ülkeler bu belge kapsamında yer alan mal ve hizmetlere ait katma değer vergisinden istisna edilecektir. 60 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinde belirtildiği gibi akaryakıt teslimleri için istisna uygulaması yapılmayacaktır. Ancak Maliye Bakanlığının 29.07.1985 tarih ve 2601015-12/49874 sayılı özelgesinde yer alan esaslar çerçevesinde 'emanet mal çeki verilmesi' suretiyle istisna uygulamasına devam edilecektir. Söz konusu uygulamaya göre Dışişleri Bakanlığı, yabancı devletlerin Türkiye'nin kendi ülkelerinde bulunan diplomatik temsilciliklerine uyguladığı akaryakıt alımlarına ilişkin istisna miktarlarını göz önüne alarak, yabancı ülkelerin Türkiye'de bulunan temsilcilik ve konsolosluklarının istisna kapsamında KDV ödemeksizin satın alabilecekleri akaryakıt miktarını belirlemekte ve Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'ne bildirmektedir. bu şekilde belirlenen miktarları aşmamak üzere Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'nce diplomatik temsilcilik ve konsolosluklara emanet mal çekleri verilmektedir. Bu çeklerde belirtilen akaryakıt miktarlarına ait bedeller ise Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'nce KDV'si düşülmek suretiyle diplomatik temsilcilik ve konsolosluklardan tahsil edilmektedir. Bu şekilde istisna daha akaryakıt teslim edilmeden önce ve emanet mal çeki verilmesi sırasında uygulanmaktadır. Petrol Ofisi bayileri ise, emanet mal çekleriyle yabancı

devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilik ve konsolosluklarına teslim ettikleri akaryakıtlara ait bedelleri Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'nden KDV dahil olarak tahsil edeceklerdir. Bu şekilde istisna Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'nce uygulanmış olacaktır. Bu uygulama sadece Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü bayilerince yapılan akaryakıt teslimleri için geçerlidir.

4. Uygulama ve Asgari Tutar

İstisna kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımları istisna belgesine dayanılarak katma değer vergisiz olarak yapılacaktır. Satışta, satıcılar tarafından; alıcıların satıcılara ibraz ettiği istisna belgesi incelenerek satın alınmak istenilen mal ve hizmetlerin istisna kapsamına girip girmediği tespit edilecektir. Kapsama giren mal ve hizmetlerin satışında düzenlenen faturada katma değer vergisi hesaplanmayacak ve alıcıdan tahsil edilmeyecektir. Karşılıklılık ilkesi çerçevesinde asgari harcama limitleri Dışişleri Bakanlığı'na belirlenecek ve bu miktar istisna belgesinde belirtilecektir.

5. Fatura Düzenleme Şekli

60 seri nolu KDV Genel Tebliğine göre istisna kapsamına giren satışlar için düzenlenen faturada bulunması gereken hususlar aşağıdaki gibidir:

- Alıcının adı, soyadı, adresi, uğru
- İstisna belgesinin tarihi ve numarası
- Diplomatik hüviyetin numarası

6. İstisna Kapsamındaki Satışın Beyanı ile İndirilemeyen Katma Değer Vergisinin Satıcıya İadesi

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 15. maddesinde düzenlenen diplomatik istisna aynı kanunun 32. maddesi hükmüne göre tam istisna niteliğindedir. Diplomatik istisna uygulamasında verginin önce tahsil edilip sonra alıcıya iadesi uygulamasından vazgeçilmiştir. Diplomatik istisna iade hakkı doğuran diğer işlemler gibi beyan edilecektir. Diplomatik istisna kapsamındaki satışlara ait tutarlar, satışın yapıldığı aya ait KDV beyannamesinin 24. satırında beyan edilecek ve 30 numaralı satırına da yazılmak suretiyle toplam bedelden indirilecektir. Bu istisna uygulamasından doğan iade talepleri ise ihracat istisnası dışındaki iade hakkı doğuran işlemlere ilişkin iadeler konusundaki düzenlemelere göre yapılacaktır. Diplomatik istisnaya ilişkin olarak yükledikleri vergileri indirim yoluyla gideremeyip iade talep eden mükelleflerin ise aynı dönemde, İade Hakkı Doğuran İşlemlere ve İhraç Kaydıyla Teslimlere Ait Bildirimin 83. satırına, istisna kapsamında yapılan satış bedelini, 84. satıra ise, bu kapsamda satılan mallar nedeniyle yüklenilen KDV tutarını yazarak, beyanname dipnotlarında yapılan açıklamalara göre iadesini talep edebilecekleri KDV tutarlarını hesaplamaları gerekir. Beyannamelerinde diplomatik istisnaya ilişkin bedel beyan eden mükelleflerin istisna

kapsamındaki satışlarını ispatlamaları açısından, beyannamelerine, diplomatik temsilcilik ve mensuplarına KDV hesaplamadan düzenledikleri faturaların fotokopilerini veya bu faturalara ait listeyi eklemeleri şarttır. 28 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinde açıklandığı ve 65 seri nolu KDV Genel tebliğinde belirlenen sınıra göre vergilendirme dönemleri itibarıyla iade isteminin 60 milyon lirayı aşmaması halinde iade işlemi gerekli belgelerin ibrazı şartıyla inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yapılacaktır. Vergilendirme dönemi itibarıyla 60 milyon lirayı aşan katma değer vergisi iade taleplerinde ise prensip olarak inceleme raporu aranılacaktır. Ancak 60 milyon lirayı aşan kısım için teminat gösterilmesi halinde, iade talebi, inceleme sonucu beklenmeksizin yerine getirilecektir. İncelemenin Vergi Usul Kanununa göre belirlenen zamanaşımı süresi içinde tamamlanmaması halinde ise teminat iade edilecektir.

Kaynakça

- Katma Değer Vergisi Kanunu
- Katma Değer Vergisi Genel Tebliği
- İlhan İL, 'Diplomatlara yapılan satışlarda 7.2.97'den itibaren uygulanacak KDV istisnası', Yaklaşım, Yıl:5, sayı: 51, Mart 1997, s.70
- Dilek YILMAZCAN, 'Yabancı Ülkelerin Türkiye'de bulunan Konsoloslukları ve Diplomatlarına yapılan satışlarda KDV istisnası', Yaklaşım, Yıl:6, sayı: 65, Mayıs 1998, s. 108.